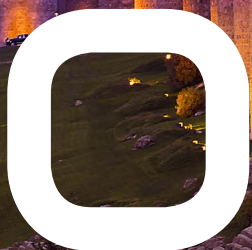




Europa-
Kommissionen



10 år

med

Access City Award

Eksempler på bedste praksis, der gør
EU-byer mere tilgængelige

#EUACCESSCITY

*Et socialt
Europa*

10 år

med Access City Award

Ávila, Spanien

© Shutterstock

Med Access City Award 2020 fejrer vi også 10 år med Access City Award. Denne milepæl er en kærkommen anledning til at tænke tilbage på, hvad det var, der gjorde, at de forskellige vinderbyer skilte sig ud.

Byerne er af forskellig størrelse, ligger i forskellige lande og har forskellige kulturer. Nogle har historiske eller topografiske udfordringer at tage hensyn til, mens andre er mere moderne.

Vinderne har imidlertid alle to særpræg til fælles. Det første er en stærk og vedvarende politisk indsats for at forbedre tilgængeligheden. Det andet er det fortsatte engagement, som byen samt handicap- og ældreorganisationerne har udvist med hensyn til at opstille prioriteter og sørge for, at de bliver gennemført.

De tidligere vindere har vist, hvordan byer i kraft af deres konsekvente anvendelse af disse to grundlæggende principper kan opnå bæredygtig tilgængelighed og inklusion for alle deres borgere.

Access City Award-netværksmøde

Da antallet af vinderbyer bliver ved med at stige, indførte og lancerede man i 2018 i Lyon (Access City Award-vinder i 2018) Access City Award-netværksmødet. Denne endagsbegivenhed afholdes i vinderbyen, og alle de tidligere vindere deltager. I oktober 2019 afholdt byen Breda et heldagsmøde, hvor man udvekslede bedste praksis inden for inkluderende turisme, gæstfrihed og tilgængelige kultur- og fritidsaktiviteter. På mødet udvekslede repræsentanter fra 20 byer og lokale organisationer oplysninger om deres prisvindende tilgængelighedsinitiativer. Derefter besøgte deltagerne fire historiske steder i Breda, hvor der blev fokuseret på deres tilgængelige offentlige transport og idræts- og fritidsaktiviteter.

Lyon, Frankrig

© Shutterstock

Access City Award: 10 vinderbyer

2011 – Ávila, Spanien

2012 – Salzburg, Østrig

2013 – Berlin, Tyskland

2014 – Göteborg, Sverige

2015 – Borås, Sverige

2016 – Milano, Italien

2017 – Chester, Det Forenede Kongerige

2018 – Lyon, Frankrig

2019 – Breda, Nederlandene

2020 – Warszawa, Polen



**Kort over
prisbelønnede
byer:**

Et kort over EU i 2020

2011

Ávila, Spanien



Taktil model af Ávilas mure

© Ávila by

Den første vinder af Access City Award var middelalderbyen Ávila, som imponerede dommerne med sin samlede tilgang til tilgængelighed.

Tilbage i 2002 udarbejdede byen den særlige handlingsplan for tilgængelighed i Ávila, som var udgangspunktet for omdannelsen af den gamle by for at gøre den tilgængelig for personer med handicap.

For byrådet er tilgængelighed et centralt anliggende, som går igen inden for alle aktivitetsområder, herunder byplanlægning, bygge- og anlægsvirksomhed, kommunikation og transport. Lokale borgere med handicap har deltaget i hele processen med at designe en by for alle og give alle adgang til beskæftigelse, kultur og fritidsaktiviteter.

I 2007 oprettede byen en særskilt tilgængelighedsafdeling, som fik til opgave at vurdere og analysere niveauerne af tilgængelighed rundt omkring i byen, med særligt fokus på virksomhedsejernes behov.

Siden Ávila vandt prisen, har byen fortsat sin indsats for at fjerne barrierer, der forhindrer, at alle kan leve og trives i byen.

De iværksatte initiativer omfatter udvikling af beskæftigelsesmuligheder for personer med handicap, mindske af afhængigheden og fremme af en uafhængig livsførelse.

Forbedringer af det byggede miljø, kommunikation og transport har også været en prioritet, herunder yderligere opgraderinger af den offentlige transports tilgængelighed og økonomisk støtte til en flåde af tilgængelige taxaer.

Derudover har byen analyseret sine tilbud til turister med handicap ved at indsamle oplysninger om tilgængelige ruter, guidede ture og andre aktiviteter, herunder information i alternative formater.



Adgang til karmeliterklosteret Skt. Teresa

© Ávila by

“At Ávila vandt prisen var en bekræftelse af, at vi var på rette spor for at blive alle menneskers by.”

Ávilas borgmester

2012

Salzburg, Østrig

Evaluering af resultaterne af Etappenplan

© Salzburg by

Den østrigske by Salzburg vandt prisen i 2012. Byen blev valgt for sit årelange engagement, sin kohærente tilgang og sine fremragende resultater med at skabe tilgængelighed, med direkte deltagelse af personer med handicap.

På daværende tidspunkt omfattede initiativerne med henblik på at forbedre tilgængeligheden i Salzburg taktile orienterings- og ledesystemer for blinde fodgængere, tilgængelig offentlig transport med subventioneret befordring, gratis parkering for bilister med handicap og ordninger, som skulle tilskynde ældre borgere til at bruge byen.

Siden 2012 har byen fortsat sit arbejde for at forbedre tilgængeligheden med et utal af projekter, herunder en malebog for børn, som indeholder positive og inkluderende illustrationer af børn med handicap.

Et af de væsentligste nye tiltag har været den såkaldte "Etappenplan" (etapeplan), som blev indført i 2016. Planen sigter mod at iværksætte foranstaltninger med henblik på at opfylde målene og retningslinjerne i FN-konventionen om rettigheder for personer med handicap.

Projektet involverer personer med handicap såvel som eksterne eksperter, f.eks. fra institut for menneskerettigheder ved Salzburg universitet.

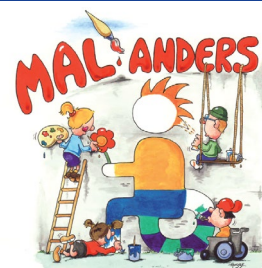
Etappenplan er inddelt i seks aktionsområder, som falder ind under Salzburg bys ansvarsområde:

- Uddannelse
- Beskæftigelse
- Sundhed og sociale anliggender
- Planlægning og boliger
- Mobilitet og offentlig transport
- Fritid og kultur.

Efter et år foretog byen en evaluering af planen, hvor den indhentede input fra personer med handicap for at identificere de næste skridt og bygge videre på de fremskridt, der allerede var gjort.

"Access City Award har skabt endnu større bevidsthed om tilgængelighed i Salzburg by og hjælper os med at gennemføre mange andre foranstaltninger."

Sabine Neusüß, handicaprepræsentant, Salzburg by



Ein lustiges Ausmal-Buch
Malebogen med positive billeder af handicap

© Salzburg by

2013

Berlin, Tyskland



Berlin, Tyskland

© Shutterstock

Berlin blev valgt som vinder i 2013 i kraft af byens strategiske og inkluderende politikker for tilgængelighed, som dækker alle aspekter af bylivet og har en fast plads i byens politik og budget.

Byen fik også ros for sine innovative tilgange til tilgængelighed, f.eks. **www.mobidat.net**, en hjemmeside for personer med sansemæssig funktionshæmning og kognitive og mobilitetshæmninger. Den indeholder en database med 31 000 indgange, som giver oplysninger om tilgængeligheden i en lang række af byens faciliteter.

Byens erklærede mål er at gøre Berlin til en mere mobil, mere sikker og mere miljøvenlig by.

Berlins mobilitetsakt, som trådte i kraft i sommeren 2018, er den første af sin art i Tyskland. Både mobilitetssammenslutninger, distrikter, de ansvarlige afdelinger i senatet og repræsentanter for byens parlament var involveret i aktens udarbejdelse.

Berlins mobilitetsakt sikrer, at alle – unge som ældre, med eller uden handicap – kan være mobile på en sikker og uafhængig måde. Forstæderne og storbyregionen Berlin-Brandenburg vil blive bundet bedre sammen med bus, tog og cykelstier. Flere områder, som det for øjeblikket er vanskeligt at nå frem til uden bil, forventes også at blive tilgængelige.

Berlin har sat sig et mål om tilgængelighed uden barrierer. I denne forbindelse er rundbordet "den barrierefri by" et centralt instrument. Det ledes af ministeren for transport og samler interessenter fra regering, erhvervsliv og handicaporganisationer. Målet er at nå til enighed om prioriteter og initiativer, som skal øge Berlins tilgængelighed på en lang række områder, f.eks. turisme, hoteller og restauranter, industri, handel og transport.



Berlins mobilitetslov trådte i kraft i sommeren 2018

© Berlin by

“Med Access City Award har Berlin tiltrukket sig stor international opmærksomhed, og byen er fortsat i intens dialog med andre europæiske byer for at forbedre tilgængeligheden.”

Ingmar Streese, chef for transportafdelingen, Berlin by



Gothenburg, Sverige

© Shutterstock

2014

Gothenburg, Sverige

I 2014 bemærkede dommerne, at Göteborg havde et klart politisk mål om at gøre byen tilgængelig for alle.

Som led i dette engagement skulle alle offentlige organer og virksomheder lave oversigter over de offentlige bygninger og områder, der hørte under dem, for at måle deres tilgængelighed.

Alle offentlige bygninger og områder i Göteborg by skulle med i oversigterne, herunder skoler, ældreboliger, museer, biblioteker, idrætsfaciliteter og legepladser.

Herigennem forpligtede byrådet sig til at gennemføre en "holistisk og samlet opfølgning på tilgængeligheden i byen".

Siden 2014 har Göteborg iværksat en række nye tiltag, herunder initiativer til at forbedre adgangen til museer og et pop-up-studie, som skulle give byens ansatte en førstehåndsoplevelse af handicapudfordringerne. Byen har endvidere kørt et filmprojekt og opfordret personer med handicap til at lave en lille film, hvor de gav deres mening til kende om områder, der skulle forbedres.

Global Destinations Sustainability Index har identificeret Göteborg som verdens mest bæredygtige destination. Tilgængelighed indtager en central plads i dette indeks.

Derudover er der blevet udviklet en app, som skal åbne op for, at personer med handicap kan deltage i kulturbegivenheder i byens arenaer.

Med denne app, som blev indført i 2017, kan man få syns- og tegnsprogstolkning live under events. En teleslynge, som er indbygget i appen, gør det også muligt at forstærke lyden.

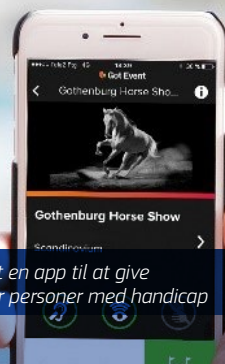
Appen indeholder desuden oplysninger om bl.a., hvordan man kommer hen til arenaen, hvordan man får hjælp på stedet, og hvordan man får adgang til toiletter, restauranter og andre faciliteter.

"For Göteborg var Access City Award en bekræftelse af, at vi var på rette vej."

Maria Bernström Printz, udviklingschef for tilgængelighed, Göteborg by

Der er udviklet en app til at give muligheder for personer med handicap

© Göteborg by



2015

Borås, Sverige



Borås, Sverige

© Shutterstock

I 2015 imponerede Borås dommerne med byens umiskendelige og mangeårige politiske engagement med konceptet “Et Borås, der er tilgængeligt for alle”.

Byen anvendte standarder for tilgængelighed, som var højere end de lovbestemte normer, og ydede tilskud for at gøre det private boligmarked tilgængeligt, så mennesker med handicap havde lige muligheder for at leve uafhængigt af andre.

Byens mål er at gøre bymiljøet tilgængeligt for alle, uanset handicap og alder. Den har oprettet en tilgængelighedsdatabase, som fås i versioner, der er nemme at læse og med talesyntese. Desuden er byens hjemmeside og nyhedsbrev tilsluttet en telefonservice for dem, der har behov for hjælp.

Siden Borås vandt prisen, har byen fortsat sit gode arbejde på tværs af forskellige aspekter af bylivet. Den har f.eks. gjort fortovene bredere og forbedret tilgængeligheden til parker samt øget antallet af tilgængelige naturområder.

Byen arbejder på at gøre sin hjemmeside mere tilgængelig med alternative formater.

Derudover har byens biblioteker fået flere letlæselige bøger og indrettet stilleområder.

Der er endvidere blevet indført kurser i handicapbevidsthed for personer, der er ansat af byen. Disse kurser handler bl.a. om FN's konvention om rettigheder for personer med handicap og alternative kommunikationsformer samt vejledning i, hvordan man interagerer med personer med handicap.

Et andet centralt initiativ har været undervisning af personer med udviklingshæmning for at lære dem om deres rettigheder.



Udvidelse af taktile vejbelægninger i centrum af Borås

© Borås by

“Denne anerkendelse har bestemt gjort det store stykke arbejde, som byen har gjort, mere synligt. Vigtigst af alt har den motiveret os til at blive ved med at gå i den rigtige retning og opmuntret andre til at stræbe efter øget tilgængelighed på andre områder.”

Herawati Nowak & Lena Mellblad, handicapkonsulenter, Borås by

2016

Milano, Italien

Indvielse af den inkluderende og tilgængelige park Villa Finzi

© Milano by

Milano fik udmærkelsen i 2016 for byens klare engagement og helhedsorienterede tilgang til tilgængelighed.

I 2011 indførte Milano principperne i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap. På samme tid forpligtede byen sig til at udvikle en ny tilgængelighedskultur og en strategisk, integreret tilgang til at skabe "en by for alle".

Siden da har byen prioriteret og budgetteret med specifikke forbedringer af tilgængeligheden i sit rullende treårige program for offentlige arbejder.

Byen har iværksat mange initiativer, siden den vandt prisen i 2016. Et af disse initiativer indebar oprettelse af en ekspertgruppe inden for universelt design, som skulle fokusere på at gøre byens idrætsfaciliteter tilgængelige for alle. Dette har udmøntet sig i et omfattende renoverings- og opgraderingsarbejde. F.eks. er alle byens svømmehaller nu indrettet med hejs ved vandkanten.

Byens strategiske plan (PEBA) har som langsigtet mål at skabe fuld tilgængelighed. Den inciterer endvidere alle, der er involveret i design og opførelse af byområder, til at anvende principperne om universelt design.

Derudover har byen indrettet sin planlægningsproces efter kravene om tilgængelighed for at gøre dem mere effektive.

Andre nye tiltag omfatter tilgængelige parker og legeudstyr, jobmuligheder for personer med handicap, et pilotprojekt for at forbedre virksomheders tilgængelighed, mere tilgængelig offentlig transport og fremme af tilgængelige hotelværelser.

"Prisen har bestemt været en anerkendelse af det arbejde, byen har gjort ud fra vores integrationstilgang, men den var frem for alt et incitament til at fortsætte ad samme vej og til at gøre mere og gøre det bedre."

Milano by

Tilgængeligt legepladsudstyr, Indro Montanelli Park

© Milano by

2017

Chester, Det Forenede Kongerige



Den nye busstation

© Chester by

Chester vandt prisen i 2017. Dommerne blev imponeret over byens beslutsomhed med hensyn til at gøre historie tilgængelig for alle. Chester fokuserede på at sikre, at besøgende med handicap fik adgang til så stor en del af byens udfordrende middelalderinfrastruktur som muligt.

Chester tilbyder endvidere "Changing Places"-toiletter for personer med alvorlige og komplekse handicaprelaterede behov, som måske ellers ikke ville kunne nyde en dag ude i byens centrum.

Som et supplement til byens fuldt tilgængelige busflåde skal alle byens taxaer være tilgængelige for kørestole og være udstyret med f.eks. teleslynger.

Siden Chester vandt prisen, er byen blevet ved med at forbedre tilgængeligheden. Et af højdepunkterne har været en ny busstation. Denne blev udviklet i samråd med Corporate Disability Access Forum, som kom med bidrag fra 15 lokale og regionale organisationer for personer med handicap.

Busstationen har desuden udarbejdet en tilgængelighedsguide, så personer med

handicap, plejere og familiemedlemmer kan træffe kvalificerede beslutninger og planlægge deres besøg.

I maj 2017 åbnede Storyhouse, som bl.a. indeholder både bibliotek, teater og biograf og er et lokalt knudepunkt. Her afholdes hvert år mere end 2 000 aktiviteter for lokale marginaliserede grupper, herunder autismevenlige sessioner og kurser for isolerede og ældre samfundsgupper.

Alle Storyhouses aktiviteter er tilgængelige. En stor del af personalet har fået undervisning af Dementia Friends og er omfattet af deres mentorordning.

Forbedringerne i det offentlige rum har også været til gavn for kørestolsbrugere, ejere af førerhunde og brugere af blindestok.



Forbedrede fodgængerstier

© Chester by

"Det, at vi vandt prisen i 2017, inspirerede os til at gøre endnu mere for at forbedre levevilkårene for personer med handicap og ældre. Vi er stolte over at kunne sige, at tilgængelighed og inklusion fortsat står højt på byrådets dagsorden."

Val Armstrong, medlem af byrådet for Cheshire West & Chester



Lyon, Frankrig

© Shutterstock

2018

Lyon, Frankrig

2018-vinderen, den franske by Lyon, har valgt at se tilgængelighed som et tværgående emne og investere markant i at skabe et barrierefrit og inkluderende miljø.

Med de to temaer "fysisk tilgængelighed" og "tilgængelighed til bylivet" har Lyon indført et program, som startede i 2016 og løber frem til 2024.

Forbedringerne af tilgængeligheden er blevet koordineret af en missionschef i byrådet. Chefen rapporterer til byens generalsekretariat, der samler initiativer fra 14 byrådsafdelinger, herunder kultur, uddannelse, sport, støtte til barndommen og offentlige områder.

Prioriteterne blev opstillet af et rådgivende organ bestående af folkevalgte og embedsmænd fra byen samt 62 lokale foreninger, som repræsenterer personer med handicap og ældre.

Optiguidetjenesten giver ruteoplysninger fra dør til dør og individuel vejledning for at give personer med handicap mulighed for at rejse uafhængigt med offentlig transport.

I slutningen af 2017 offentliggjorde Lyon en tilgængelighedsguide for byens styregruppe for bygge- og anlægsarbejder.

I 2019 udsendte byen desuden en guide til tilgængelig kultur for den almene offentlighed. Denne guide blev udarbejdet i samråd med grupper af personer med handicap fra byens tilgængelighedsudvalg og med de 28 kulturelle organisationer, der er omfattet af byens charter for kulturelt samarbejde.

Byen har planer om at gøre knap 700 bygninger og offentlige områder tilgængelige inden 2024.

"Det var en stor ære for Lyon by at vinde denne pris, og samtidig pålægger den os et stort ansvar for at blive ved med at gøre os fortjent til denne prestigefyldte pris. Prisen er en belønning for alt vores arbejde for at forbedre den fysiske tilgængelighed og for at gøre hele bylivet tilgængeligt for alle."

Thérèse Rabatel, delegeret for ligestilling mellem mænd og kvinder og personer med handicap



Vejledning til handicapvenlig kultur

© Lyon by

La ville comme on l'aime, inclusive

2019

Breda, Nederlandene

Elever præsenterer idéer til bedre transport af sportsudøvere med et handicap ved et City Challenges-møde

© Breda by

Dommerne var meget begejstrede for Bredas helhedstilgang til at tackle barrierer for tilgængelighed. Byen har lagt en fireårig plan (2018-2021) for at skabe et miljø, hvor tilgængelighed er normen.

Platformen "Breda for alle" har samlet repræsentanter for byen, turisme og uddannelse samt organisationer for personer med handicap. Et af målene med "Breda for alle" var at gøre byen til det absolut bedste sted for tilgængelig turisme.

Breda bruger principperne i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap og stræber efter at gøre Breda til den bedste by i "FN's ånd".

Breda har allerede gjort store fremskridt, siden byen vandt prisen. Nye planer, som er udarbejdet i samråd med eksperter og handicaporganisationer, er blevet vedtaget af lokalbestyrelsen (*College van burgemeester en wethouders*) i juni 2019.

I de kommende år vil byen i særlig grad fokusere på at gøre fritidsfaciliteterne mere tilgængelige. Det gælder bl.a. caféer, restauranter,

indkøbsfaciliteter og idræts- og kulturbegivenheder. Der afholdes endvidere kurser for hotel- og restaurationspersonale og ansatte i detailsektoren.

Hidtil har byens tilgang til tilgængelighed primært været rettet mod personer med fysiske handicap, men fra 2019 har byen udvidet tilgangen til også at omfatte personer med udviklingshæmning eller skjulte handicap, f.eks. autisme. Den har desuden lagt større vægt på, at information skal være tilgængelig for personer med begrænsede læse- og skrivefærdigheder.

Fra 2019 har Breda forpligtet sig til at fokusere på tilgængelighed og inklusion i alle nye kommuneplaner med støtte fra ekspertrådgivere med titlen "særlig embedsmand for en tilgængelig by".



18 Breda-organisationer underskriver den lokale tilgængelighedsaftale, som er en forpligtelse til at gøre Breda til en tilgængelig og inkluderende by

© Breda by

"Vi er stolte af prisen. Samtidig er vi bevidst om, at det er op til os at omsætte denne midlertidige opmærksomhed til bæredygtig fremtidig udvikling."

Miriam Haagh, viceborgmester i Breda

2020

Warszawa, Polen

Warszawa, Polen

© Shutterstock

Dommerne valgte Warszawa som vinder af 2020-prisen takket være de enorme fremskridt, der er gjort gennem de seneste 10 år, og hele byens stærke engagement for at forbedre levevilkårene for borgere med handicap.

Med udgangspunkt i principper om universelt design har Warszawa vedtaget en handlingsplan, som fokuserer på information, beskæftigelse, uddannelse, samfund og infrastruktur.

Den befuldmægtigede for tilgængelighed spiller en central rolle med henblik på at sikre, at der skabes bæredygtige forbedringer overalt i byen.

Warszawa erkender, at der stadig er lang vej igen, og har udarbejdet planer for fortsat budgetmæssig støtte til tilgængelighed i de kommende år.

Resultaterne af tidligere års aktioner for at forbedre tilgængeligheden overvåges og evalueres regelmæssigt. De videre skridt planlægges ud fra resultaterne af disse evalueringer, og der opstilles klare indikatorer, som fremtidige initiativer måles op imod.

Klare og omfattende standarder for adgang hjælper med at sikre, at alle bygge- og anlægsprojekter i byen i kraft af deres design og håndværksmæssige udførelse af høj kvalitet giver et tilfredsstillende tilgængelighedsniveau.

Fremadrettet vil den nye Warszawa-strategi for 2030 få langsigtet indvirkning på såvel den fysiske som den sociale udvikling i byen. Prioriteterne omfatter adgang til både grundlæggende og forebyggende sundhedspleje, bedre social bistand og offentlige tjenester, herunder e-pleje og e-tilgængelighed (IT-system) for personer med handicap.

Fjernelsen af resterende arkitektoniske barrierer er et specifikt mål. Initiativer i denne retning vil omfatte installation af elevatorer på historiske steder, f.eks. langs Łazienkowska-ruten, og omlægning af offentlige pladser.

“Warszawa har arbejdet i flere år på at få tildelt Access City Award. Vi har alle lært, hvordan en moderne storby skal fungere, for at alle indbyggere kan leve og arbejde i trygge rammer. Det er ikke i byens natur at udelukke nogen.”

Rafał Trzaskowski, Warszawas borgmester

Floden Wisla i Warszawa

© Shutterstock

Sådan kontakter du EU

Personligt

Der findes flere hundrede Europe Direct-informationscentre i hele EU. Find dit nærmeste center på: europa.eu/european-union/contact_da

Pr. telefon eller e-mail

Europe Direct er en tjeneste, der besvarer spørgsmål om EU. Kontakt Europe Direct:

- på gratisnummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (visse operatører tager betaling for disse opkald)
- på følgende almindelige telefonnummer: +32 22999696 eller
- pr. e-mail via: europa.eu/european-union/contact_da

Sådan finder du oplysninger om EU

Online

Oplysninger om EU er tilgængelige på alle EU's officielle sprog på Europawebstedet: europa.eu/european-union/index_da

EU-publikationer

Du kan downloade eller bestille EU-publikationer gratis eller mod betaling på: publications.europa.eu/da/publications. Du kan bestille flere eksemplarer af de gratis publikationer ved at kontakte Europe Direct eller dit lokale informationscenter (se europa.eu/european-union/contact_da).

EU-ret og relaterede dokumenter

Du kan nemt få adgang til EU's juridiske oplysninger (herunder al EU-ret siden 1952) på alle officielle EU-sprog på EUR-Lex: eur-lex.europa.eu

Åbne data fra EU

EU's portal for åbne data (<https://data.europa.eu/euodp/da>) giver adgang til datasæt fra EU. Dataene kan downloades og genanvendes gratis til både kommercielle og ikkekommercielle formål.

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor,
2020

© Den Europæiske Union, 2020
Videreanvendelse tilladt med kildeangivelse.
Videreanvendelsesbestemmelserne for Europa-
Kommissionens dokumenter er reguleret af afgørelse
2011/833/EU (EUT L 330 af 14.12.2011, s. 39).

Ved enhver anvendelse eller gengivelse af fotos eller
andet materiale, der ikke er omfattet af EU's ophavsret,
skal der indhentes tilladelse direkte fra indehaverne af
ophavsrettighederne.

Cover image: © Shutterstock, 2020

Print ISBN 978-92-76-19496-5 doi:10.2767/24784
KE-02-20-422-DA-C

PDF ISBN 978-92-76-19471-2 doi:10.2767/648163
KE-02-20-422-DA-N



Den Europæiske Unions
Publikationskontor